

INVESTIGATION OF TURKISH TEACHER

CANDIDATES' OPINIONS ABOUT YOUTH

LANGUAGE BY SOCIOLINGUISTIC APPROACH

Türkçe Öğretmen Adaylarının Gençlik Diline İlişkin

Görüşlerinin Toplumdilbilimsel Yaklaşımla İncelenmesi¹

Mehmet CANBULAT²

Abstract

The views of students of Turkish Education Department related to adolescent language was analysed by sociolinguistic approach in this study. As this language variant showing up any phase of language development and get lost which is like adolescence acne has been hardly examined in Turkish teaching, it takes part neither in courses nor course books. This language variant used in spoken language by individuals is ignored. Although it is accepted that one must complete a language phase to begin the next phase for effective language development, adolescence language is seen as a matter that this language variant which occurs especially in the evolving process from childhood to adulthood must be immediately abandoned. This phenomenon seen in all the native languages is evaluated as if it was only seen in Turkish teens as a result of wannabe.

Descriptive analysis technique which is one of qualitative research designs was used in this study. Research data was collected by structured interview form used frequently in qualitative research. Research questions were developed by the researchers and expert opinion in the area of linguistic was taken for the suitability and quality of the research questions. Research group of this study was consisted of the students of Turkish Education Department of Faculty of Education in Akdeniz University in 2016-2017 school year by using criterion sampling technique.

According to the findings, the majority of the students expressed views such as adults corrupted the language, this variant threatened Turkish, this language was wannabe and virtual environment effected the language negatively. Teachers, media and peer groups were also stated as they had effect in the emerging of negative views against adolescent language.

Key words: Youth language, sociolinguistic, social group languages, Turkish education.

Özet

Bu çalışmada Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin sınıf seviyelerine göre gençlik diline ilişkin görüşleri toplumdilbilimsel bir yaklaşımla incelenmiştir. Dil gelişiminin bir evresinde ortaya çıkan ve ergenlik sivilceleri gibi kaybolan bu dil değişkesi Türkçe öğretiminde yeterince irdelenmediği gibi derslerde ve ders kitaplarında da yer almamaktadır. Bireylerin konuşma dilinde kullandığı bu dil değişkesi yok sayılmaktadır. Sağlıklı bir dil gelişimi açısından bir dil evresi tamamlanmadan diğerine geçilmediği kabul görse de özellikle çocukluktan yetişkinliğe doğru evrimlenme sürecinde oluşan gençlik dili bir an önce terk edilmesi gereken bir dil değişkesi olarak ele alınmaktadır. Tüm doğal dillerde gözlemlenen bu olgu, sanki sadece Türk gençlerinde bir özentisi sonucu ortaya çıkıyormuş gibi değerlendirilmektedir.

¹ Bu çalışma 9. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayında (UTEOK 2016) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, canbulatm@gmail.com

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden betimsel analiz tekniği ile yürütülmüştür. Araştırma verileri nitel araştırmalarda sıkça kullanılan yapılandırılmış görüşme sorularıyla toplanmıştır. Araştırma soruları araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup, alanda uzman olan dilbilimcilerce niteliği ve uygunluğu açısından irdelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 2016 – 2017 öğretim yılı Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencileri arasından ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir bölümü gençlerin dili bozduğunu, bu değişkenin Türkçeyi tehdit ettiğini, özenti bir dil olduğunu, sanal ortamların dilin bozulmasını tetiklediği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Gençlik diline ilişkin olumsuz görüşlerin oluşmasında öğretmenlerin, medyanın ve akran gruplarının etkisi olduğu ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik dili, Toplumdilbilim, sosyal grup dilleri, Türkçe eğitimi

Giriş

İnsanlar arasında iletişimi sağlayan en temel öge olarak dil geçmişten günümüze bilimsel boyutlarıyla dilbilimsel çalışmalara konu olmaktadır. Dilbilimin alt alanlarından sosyoloji ve dilbilimin kesişme alanı olarak Toplumdilbilim de dil ve toplum arasındaki ilişkileri çeşitli kuram, yaklaşım ve modellere dayalı olarak tüm görünümüleriyle incelemektedir (İmer, Kocaman, Özsoy, 2011). Toplumdilbilime göre dil, tek tek bireyler yerine değil, bütün toplumu ilgilendiren, bireyüstü bir dizge ve aynı zamanda bir soyutlama, dil yetisi içinde biçimle anlamın bulunduğu nokta, biçimlenmiş töz ve göstergeler topluluğudur (Vardar, 1998). Bireylerin dili yöresel farklılıklar gösterdiği gibi, mesleklere, cinsiyete, yaşa ve katmanlara göre de ayrılıklar gösterir. Sözü edilen etmenler nedeniyle toplumsal gruplar oluşur, her toplumsal grup kendi dil kullanımını geliştirir. Toplumsal etmenlerin yol açtığı dil görünümüne dil değişkesi denir (İmer, Kocaman, Özsoy, 2011). Her sosyal katmandaki birey, dili kendi adına ve zamanla içinde bulunduğu sınıfla özdeşleşebilecek seviyede kullanabilme özelliği göstermektedir.

Bireyin gruplar içinde kullandığı dil sosyal grup dili olarak açıklanabilmektedir. Toplumdilbilim sosyal grupların dillerini, bir araya gelmiş olan bireylerin kullandıkları dilin özelliğine göre olduğu gibi, kullanılan dilin gruba özgü sembolleşme değeri ve bu değere bağlı olarak dili kullanma biçimi ile diğer dil gruplarından ayrışması (Steinig 1976) olarak açıklamaktadır.

Löffler (2005:115) sosyal grup dillerini olgusal/durumsal; zamana bağlı ve geçişli/dönüşen değişkelerle açıklamakta ve aşağıdaki gibi örneklendirmektedir.

- Olgusal/Durumsal değişkeler (Kadın, erkek dili, yabancı dil, yer altı dili vb.)
- Zamana bağlı değişkeler (Cezaevi, spor, ilgi alanı, boş zaman uğraşı alanı, gece hayatı dilleri vb.)
- Geçişli/dönüşen değişkeler (Yaşa bağlı diller, karma (Pidgin) diller, Askeriye dili vb.)

Bu çalışmada Löffler (2005)' in geçişli/dönüşen değişkeler arasında saydığı yaşa bağlı diller açısından gençlik dili incelenmiştir.

Çok boyutlu bir kavram olan ve Strangl (1996)' a göre 100 yıl önce sosyolojik bir terim olarak kullanılmaya başlanan “genç” kavramı, bir ulusun varlığının temel taşı, dinamik gücü ve geleceğin güvencesi (Çağatay, 1986), ergenlikle erişkinlik arasında yer alan cinsel ve bedensel gelişme dönemi (Yörükoğlu, 1986), birbirini niteleyen yaş dilimi, fiziksel, duyuşsal ve bilişsel farklılıklar; toplumsal anlamlar; toplumsal konum, toplumsal işlevler, üretim durumu gibi birçok ölçüt karşısında toplumun diğer kesimlerinden ayrılan ve bu

ölçülerce şekillenmiş, kendine özgü görünüşleri olan toplumsal bir varlık (Esgin,1999) olarak tanımlanmıştır.

Bu çağ çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak nitelenen gençlik çağı, kendine özgü yaşam tarzı, düşünme yapısı, dili kullanma ve iletişim kurma biçimi ile farklı dönem özelliği gereği biyolojik, psikolojik ve toplumsal gelişim bakımından bireyin en zor ve en bunalımlı dönemidir. İçinde bilinmeyenleri ve yeni keşifleri barındıran ve çocukluktan yetişkinliğe geçişi ifade eden, gencin, kimlik ve kişilik gelişimi, duygusal boyutta sevgi arayışı, meslek seçimi, idealizmin yarattığı çatışmalar ve otorite ile olan ilişkileri bağlamında zorlukları yaşadığı bir gelişimsel bir dönemdir. Ancak aynı zamanda genç, Poloma (1979)'ya göre içinde bulunduğu grubun etkileşimlerinin anlamlarını seçerek kontrol etme veya askıya alma, yeniden gruplandırma veya dönüştürme gibi özelliklere sahiptir. Başka bir deyişle gencin yorumu, yalnızca yerleşik anlamların otomatik bir uygulamasını değil, eylemlerin yönlendirilmesi ve biçimlendirilmesini sağlayan bir araç görevini görür. Bunun anlamı gencin başkalarıyla etkileşim içindeki eylemlerinin anlamını dönüştürme kapasitesine sahip olması ve aktif olarak kendi kuralını oluşturmasıdır (Baran, 2013).

Dünyanın her yerinde gençlerin yukarıda sözü edilen özelliklerinin etkisiyle gençlerin bir araya geldiği ortamlarda kendi aralarında anlaşmalarını sağlayan ve kendilerine özgü bir konuşma biçimi olan gençlik dili ortaya çıkmaktadır. Bu dili kullanarak gençler yetişkin ve çocuklardan farklılaşmak istemektedirler. Gençlik dili gençlerin kendilerini yetişkinlerden ayırmak, başkalarını yaşamak için geliştirdikleri her dilde var olan bir değişke (Huber, 2008), gençlerin dilsel kimliklerini ve bununla da kimlik arayışlarının ön plana çıkarıldığı gençlere özgü konuşma ve yazma biçimleridir (Henne, 1980).

Gençliğin yetişkinlerden ayrılan yanları ve özellikleriyle kendi dili ve kültürü olduğunun ayrımına varmak, dahası böyle bir kültürün v³arlığını tanımak gerekir. Gençliğin dili ve kültürü, yani kısaca gençliğin dünyası, kendine özgü dil kullanımı, hareket, davranış, tarz ve özelliklerin bütünüdür. Gençliğin oluşturduğu bir dizgedir (Asutay, 2001: 3). Gençlik dilinin en önemli özelliklerinden biri de çok hızlı bir değişim içinde bulunmalarıdır. Zaman içinde bu dillere özgü çok sayıda öge kullanımdan kalkarken yerlerini yeni sözcük ve deyimler alır (Toklu, 2011:148). Chambers (1995), bu dönemde gençlerin dil değişkesi kullanımında çok üretken olduklarını belirtmektedir; aslında ölçünlü dilbilgisine sahip oldukları halde, aralarındaki özel dil kullanımı ile bu dili kullanmayanlar arasında bir sınır oluştururlar.

Gençlik dili ile ilgili Ehrmann (2006) şu tezleri ileri sürmektedir:

- Gençlik dili homojen bir dil değişkesi değildir, çünkü gençler homojen bir grup değildir. Buna bağlı olarak çok sayıda gençlik değişkesinden söz edilebilir. Farklı bölge ve sosyal katmanlarda ortaya ve bu değişkeler birbirini etkilemektedir.
- Bir gençlik dilinden söz etmekten çok dilsel, dilbilgisel, sessel ve sözcük türetimi bakımından ölçünlü dilden farklı konuşulan bir değişkeden söz etmek gerekmektedir.
- Gençlik diline karmaşık bir dil sistemi gibi bakmak yerine sürekli değişen ve dönüşen buna bağlı olarak sağlam bir dilbilgisel yapı ortaya çıkarmayan bir değişke olarak görmek gerekmektedir.

Toplumdilbilimde sosyal grup dilleri (sociolect) arasında yer alan (Löffler, 2005) bir dil değişkesi olarak gençlik dili (Christmann, 2004) kuşaklar arası çatışmanın dile yansıması biçimi olarak tüm uluslara özgü bir olgudur. Gençlik diline ilişkin alanyazın

incelendiğinde, gençlik dilinin ölçünlü dile etkilerine vurgu yapan çalışmalara rastlanmaktadır. Sözlü dilin bir görünümü olan gençlik dili ile ilgili Türkiye'deki genel yaklaşım, gençliğin kullandığı dilin Türkçeyi bozduğu (Tosun, 2005, Kırık, 2012), kullanılan dilin yabancı sözcük ve sözcük kalıplarıyla dolu olduğu hatta dili tehdit ettiği (Küçük, 2007) ve yozlaştırdığı (Akkoyunlu, Yılmaz Soylu, 2011, Kongar, 2003) şeklindedir. Gençlik diline yönelik olumsuz yüklemeler, toplumsal çevrenin gençlik diline bakış açısının da belirleyicisi olabilmektedir. Dilbilimsel yaklaşıma göre bireyin dil gelişimi beş evrede incelenmektedir: Bebeklik, çocukluk, gençlik dönemi, yetişkinlik ve ölçünlü dil kullanım dönemi, yaşlılık ve emeklilik evresi dil kullanımı. Her bir evrenin dili kendine özgü özellikler taşımaktadır. Yaşa bağlı dil değişiklikleri bireyin dil kullanımı açısından işlevsel olma özelliğini de içinde barındırması sebebiyle gençlik dilinin de insanın doğasında olduğu ve her insanın bu evreden geçtiği ve her toplumda olduğu sonucuna da ulaşılabilir. Ancak Türk gençlerinin, yabancı kültürlerle özenti, taklit, kendi kültüründen uzaklaşma isteği gibi nedenlerle kullandığı gerekçesiyle gençlik dilinin Türkçeye bir tehdit olarak görüldüğü bilinmektedir (Küçük, 2007, Akkoyunlu, Yılmaz Soylu, 2011). Toplumdilbilimsel yaklaşıma göre farklı açılardan ele alınan, ancak Türkçeye olumsuz etkileri ile kullanılması tercih edilmemesi gerektiğine dair bir algının olduğu gençlik dilinin, dil gelişim evreleri bağlamında tekrar ele alınması ve tartışılması gerekmektedir. Bu bağlamda bireylere dile ilişkin tutum ve davranışlar kazandıracak olan Türkçe Öğretmeni adaylarının gençlik diline ilişkin görüşleri önemli görülmektedir.

Amaç

Araştırmanın amacı, Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında öğretmenlik yapacak olan Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin gençlik dili kullanımına yönelik görüşlerini ortaya koymaktır.

Problem

Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerin gençlik diline ilişkin görüşleri nelerdir?

Alt problemler

1. Türkçe Eğitimi bölümü öğrencilerinin gençlik dili zamanına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Türkçe Eğitimi bölümü öğrencilerinin cinsiyete göre gençlik dili kullanma nedenlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Türkçe Eğitimi bölümü öğrencilerinin gençlik dilinin etkilerine ilişkin görüşleri kullanıp kullanmama, sınıf seviyesi ve cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
4. Türkçe Eğitimi bölümü öğrencilerinin gençlik diline ilişkin önerileri sınıf seviyesi ve cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma modellerinden durum çalışması deseninde olup, bütüncül teklî durum çalışmasıdır. Durum çalışması, "tek ve ilişkili bir yapının yoğun ve holistik bir tanımı ya da analizidir. Durumun anlaşılması veri analizinde üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Veriler genellikle görüşmelerden, alandaki gözlemlerden ve belgelerden elde edilmektedir" (Merriam, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırma evrenini 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur. (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 135-136). Ölçüt örnekleme, örneklemin problemlerle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişilere olaylara, nesnelere ya da durumlardan oluşmaktadır (Büyüköztürk, 2012). Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu araştırmacı çalışma grubunu oluşturan katılımcılar dilbilim ve dil ve kültür derslerini almış ve başarıyla tamamlamış, 18-22 yaş aralığında olma ölçütlerini karşılayan Türkçe lisans programı öğrencileri arasından gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Çalışma grubu 113 kız ve 85 Erkek öğrenci olmak üzere toplam 198 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunun demografik dağılımı tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo1. Çalışma grubunun dağılımı

Sınıf düzeyi	Kız	Erkek	Toplam
1	28	18	46
2	32	26	58
3	29	10	39
4	24	31	55
Toplam	113	85	198

Veri toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formudur. Bu veri formunun oluşturulmasında öncelikle gençlik diline ilişkin alanyazın incelenerek benzer çalışmalardan yararlanılmış ve araştırmanın amacına uygun yapılandırılmış görüşme soruları belirlenmiştir. Veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla iki ayrı dil bilim uzmanının görüşleri alınmış, uzmanların dönütleri doğrultusunda sorularda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra görüşme formuna son şekli verilmiştir. Veri toplama aracının uygulanabilirliğini deneme adına benzer ölçütleri karşılayan, ancak asıl çalışma grubunda kullanılmayan 30 kişilik bir öğrenci grubuna uygulama yapılmıştır. Pilot çalışmasının analizleri sonucunda sorularda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin toplanması ve analizi

Çalışmanın verilerinin toplanması için geliştirilen veri toplama aracı 2015 – 2016 öğretim yılı Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerine 40 dakikalık bir ders saati sürecinde araştırmacı tarafından araştırmanın amacı ve veri toplamaya yönelik yönergeler verildikten sonra uygulanmıştır. Elde edilen veriler uygun istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş, bulgular yüzde ve frekans dilimleriyle sunulmuştur. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular betimsel olarak yorumlanarak sunulmuştur.

Bulgular ve yorumlar

Araştırma bulguları alt problemlerle ilişkilendirilerek sunulmuştur.

1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi ile ilişkili olarak öğrencilerin gençlik dili zamanına ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Gençlik dili kullanma zamanına ilişkin görüşleri

Gençlik dilini kullanmaya başlama zamanları	f	Gençlik dilini terk etme zamanları	f
12-16 yaş (Ortaokul ve sonrası -Ergenlik dönemi)	198	17-25 yaş	103
		26-35yaş	52
		35 yaş ve üstü	11
		İş hayatına başlayınca	6
		Hiç bitmiyor	9
		Görüş bildirmeyen	18
Toplam	198	Toplam	198

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin tamamının gençlik dili kullanımının ortaokul yılları yani ergenlik döneminin başlaması ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Gençlik dilinin terk edildiği yönünde görüş bildirenlerin de çoğunlukta olduğu görülmekle birlikte hiç bitmediğini ifade eden öğrencilerin de olduğu görülmektedir. Gençlik dilinin terk edilme zamanlarına ilişkin görüşler incelendiğinde 17-25 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmekte iken bunu 26- 35 yaş, 35 yaş ve üstü ve iş hayatına başlayınca ifadeleri takip etmektedir. Bununla birlikte gençlik dili kullanımının hiç bitmeyeceğini ifade eden öğrenciler de bulunmakta, bazı öğrencilerin ise bu konuya ilişkin herhangi bir sınır koyamadığı anlaşılmaktadır.

2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi ile ilişkili olarak öğrencilerin cinsiyete göre gençlik dili kullanma nedenlerine ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyete göre gençlik dili kullanma nedenlerine ilişkin görüşleri

Nedenler	f	
	K	E
Farklı olmak- ön planda olma- dikkat çekici ve havalı olması	62	30
Dışlanmamak kabul görmek- çevre edinmek	44	18
Arkadaşları ile ortak dil- gençlere özgü- gizli dil	36	26
Kuralsız olması-rahat kullanımı kolay anlaşılır olması	28	13
Özenti ve taklit- diğer dillerin etkisi	21	17
Popüler olması	15	14
Kısa yolla açıklama, hız	7	13
Samimi	9	5
Kimlik arayışı- kendini ispatlama-ergenlik etkisi	9	2
Eğlenceli ve yaratıcı	5	3
Teknoloji- Medya etkisi	5	20

Bilmiyorum	5	3
Modern görünme çabası	1	1
Dili doğru kullanan bireylerin azlığı	1	5

Tablo 3 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin gençlik dilini kullanma nedenlerine ilişkin görüşlerinin farklılaştığı görülmektedir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden sayıca daha fazla olmakla birlikte her iki cinsiyet açısından en çok farklı olma, ön planda olma, dilin dikkat çekici ve havalı olması nedeniyle gençlik dilinin kullanıldığını ifade ettikleri görülmektedir. Dışlanmama, kabul görme ve çevre edinme; arkadaşları ile ortak dil, gençlere özgü ve gizli dil olması; özentî, taklit ve diğer dillerin etkisi gibi nedenlerin kız öğrenciler açısından daha önemli görüldüğü, erkek öğrencilerin ise gençlik dili kullanım nedenlerini Teknoloji- Medya etkisi ile ilişkilendirdikleri anlaşılmaktadır.

3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi ile ilişkili olarak gençlik dilini kullanıp kullanmama durumuna, sınıf seviyesi ve cinsiyete göre gençlik dilinin etkilerine ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmektedir. Tabloda sınıf seviyelerine ilişkin bulgular dilbilim dersi almamış (1.ve 2. sınıf öğrencileri), dilbilim dersi almış (3. ve 4. Sınıf öğrencileri) öğrencilere göre sunulmuştur. Tabloda (+) ile ifade edilen frekanslar öğrencilerin gençlik dilini kullandıklarını; (-) ile ifade edilen frekanslar da kullanmadıklarını göstermektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Gençlik dilinin etkilerine ilişkin görüşleri

1. Sınıf Öğrencileri	1. ve 2. Sınıf				3.ve 4. Sınıf Öğrencileri				
	f		f		f		f		
	K	E	K	E	K	E	K	E	
Türkçeye tehdit görme- dili bozması	21	8	10	8	Türkçeye tehdit görme- dili bozması	25	7	20	4
Ailenin tepkisi- anlaşılammama	6	-	2	-	Ailenin tepkisi- anlaşılammama	10	-	7	-
Orta yaş yetişkinlerin tepkisi- anlaşılammama	6	-	3	-	Orta yaş yetişkinlerin tepkisi- anlaşılammama	16	-	9	-
Öğretmenlerin tepkisi- anlaşılammama	1	-	5	-	Öğretmenlerin tepkisi- anlaşılammama	1	-	6	-
Arkadaşların tepkisi	-	-	-	-	Arkadaşların tepkisi	6	-	7	-
Zenginlik	1	-	-	-	Zenginlik	23	-	18	-

Tablo 4 incelendiğinde; 1.ve 2. sınıf öğrencileri arasında 21kız, 10 erkek öğrencinin, gençlik dilini, dili bozması nedeniyle tehdit olarak görmelerine rağmen kullandıkları; kız ve erkek öğrencilerin 8'inin ise tehdit olarak gördükleri için kullanmadıkları; kız öğrencilerinin 6 sınıf erkek öğrencilerin ise 2'sinin ailenin tepkisi ile karşılaşma ve anlaşılammamalarına rağmen, 6 kız 3 erkek öğrencinin ise orta yaş üstü yetişkinlerin tepkisi ve anlaşılammamalarına rağmen, 1 kız öğrencinin, 5erkek öğrencinin ise öğretmenlerinin tepkisine rağmen gençlik dilini kullandıkları; 1 kız ve 1 erkek öğrencinin ise gençlik dili kullanımını bir zenginlik olarak nitelendirdikleri görülmektedir. 3. ve 4. sınıfta okuyan 25 kız ve 20 erkek öğrencinin gençlik dili kullanımını dili bozması nedeniyle tehdit olarak görmelerine rağmen kullandıkları, 7 kız,4 erkek öğrencinin ise tehdit olarak gördükleri için gençlik dilini kullanmadıkları; kız öğrencilerinin 10'unun, erkek öğrencilerden ise 7'sinin ailenin tepkisi ile karşılaşma ve anlaşılammamalarına

rağmen gençlik dilini kullandıkları; 16 kız 9 erkek öğrencinin ise orta yaş üstü yetişkinlerin tepkisi-anlaşılabilirliğine rağmen gençlik dilini kullandıkları; 1 kız 5 erkek öğrencinin öğretmenlerinin tepkisine rağmen gençlik dilini kullandıkları; 6 kız 7 erkek öğrencinin ise Türkçe bölümünde okuyan arkadaşlarının uyarılarına rağmen gençlik dilini kullandıkları; Kız öğrencilerin 23'ü erkek öğrencilerinin 18'i ise gençlik dilini bir zenginlik olarak gördükleri için kullandıkları görülmektedir. En dikkat çekici bulgu Türkçe Eğitimi bölümü öğrencileri arasında gençlik dilini tehdit olarak gören öğrencilerin gençlik dilini kullanıyor olmalarıdır. İkinci dikkat çekici bulgu da 1. ve 2. sınıf öğrencilerine göre 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında gençlik dilini zenginlik olarak gören öğrencilerin sayıca fazla olmasıdır. Bu almış oldukları dilbilim dersinin etkisi olarak değerlendirilebilir.

4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile ilişkili olarak öğrencilerin sınıf seviyesi ve cinsiyete göre gençlik diline yönelik önerilerine ilişkin bulgular Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Gençlik diline yönelik çözüm önerileri

1. ve 2. Sınıf öğrencileri	F		3. ve 4. Sınıf öğrencileri	f	
	K	E		K	E
Ölçünlü dilin - Türkçe'nin kullanılmasına yönelik eğitimler (konferans, diksiyon dersleri vb.)	13	1	Doğal bir süreç - müdahale edilmemeli	17	9
Uygun şekilde uyarılmalı	4	-	Küçük yaşta dil bilinci aşılmalı	10	2
Medya dilinin düzeltilmesi-kampanyalar	3	-	Medya dilinin düzeltilmesi-kampanyalar	9	5
Kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalı	3	-	Gençlik dilinin etkileri anlatılmalı	5	5
Aile dilinin düzeltilmesi	1	-	Aile ve okul dilinin düzeltilmesi	7	3
Gençlik dili desteklenmeli	1	-	Kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalı	5	2
Türk dilini koruma ve iyileştirme yönelik vakıf, dernek ve faaliyetler	-	-	Ölçünlü Türkçe'nin kullanılmasına yönelik eğitimler (konferans, vb.)	3	9
Doğru kullanım ödüllendirilmeli	1	-	Yasaklanmalı	3	2
			Gençlik dili dersi verilmeli		1
			Taklit edilerek farkındalık kazandırma	1	-

Tablo 5 incelendiğinde gençlik diline yönelik çözüm önerileri görülmektedir. 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinin ölçünlü dilin - Türkçe'nin- kullanılmasına yönelik eğitimler (konferans, diksiyon dersleri vb.) verilmesine yönelik önerileri, dil kullanımı açısından sıralamanın başında yer alırken; 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin (kız öğrenciler çoğunlukta olmak üzere) gençlik dilini geçilmesi gereken ve herhangi bir müdahaleye gerek olmayan doğal süreç olarak görülmesi gerektiğine yönelik önerileri 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden farklı düşündüklerini göstermektedir.

3. ve 4. Sınıf öğrencileri arasında küçük yaşlarda dil bilinci kazandırılması gerektiği, aile ve okul dilinin düzeltilmesi görüşleri kız öğrenciler açısından önemli görülmektedir. 1. ve 2. sınıflarda erkek öğrencilerin belirttiği medya dilinin düzeltilmesi ifadesine 3. ve 4. Sınıflarda kız öğrencilerin de katıldığı görülmektedir. 1. ve 2. sınıflarda doğru kullanımın ödüllendirilmesi, 3. ve 4. sınıflarda ise yasaklanmalı, gençlik dili dersi verilmeli ve taklit edilerek farkındalık kazandırma gibi önerilere de yer verildiği görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma kapsamında Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin gençlik dili kullanımına yönelik olarak gençlik dili zamanı, gençlik dili kullanma nedenleri, Türkçeye etkileri ve gençlik diline yönelik olarak getirmiş oldukları öneriler doğrultusunda elde edilen araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının hemen hepsi gençlik dili kullanımının ergenlik döneminde başladığını düşündüklerini ifade etmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgulara göre; öğrencilerin tamamı gençlik dili kullanımının ergenlik dönemi ile başladığını; büyük çoğunluğu gençlik dili kullanımının 17- 25 yaş aralığında, bir kısmı da 26-30 yaş, 35 yaş sonrası ya da iş yaşamının başlaması ile birlikte aralığında kaybolacağını ifade etmişlerdir. Bu dönemin hiç bitmeyeceğini belirten ya da bu dönemin bitip bitmediğine yönelik olarak görüş bildiremeyen adayların varlığı da dikkat çekmektedir. Öğrencilerin gençlik dilini terk etmeye yönelik tam bir zaman bildiremedikleri Blos (1999)'un ergenlik kavramına yönelik olarak açıklamaları ile ilişkilendirilebilir. Blos (1999)'a göre ön - asıl - geç - ve ergenlik sonrası gibi sınıflamalara ayrılmakta ve 12 ila 30 yaşları arasında değişkenlik göstermektedir. Toplumsal kültürel bağlamda asıl geçiş süreci, ergenlik sonrası diye anılan yirmi-otuz yaşları arasındaki gençliktir. Bu tanıma göre gençlik yaşı uzamıştır (Blos, 1999:205). Ayrıca bu dönemin 17-35 yılları arasında biteceğini düşünen adayların bu görüşleri iş yaşamının başlaması ve sosyal grubun değişmesi ile ilişkilendirilebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgulara göre, Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin büyük çoğunluğunun gençlik dili kullanılmasını, büyüklerden farklı olma, dikkat çekme, dışlanmama, çevre edinme, arkadaşları ile ortak dil olması ve kolay ve anlaşılır olma gibi nedenlere bağladıkları, dilin kullanımının popüler olması ve özenti ile açıkladıkları görülmektedir. Ehrmann (2006) gençlerin sadece akran grupları (peer groups) içinde geçerli olan bir dil değişkesi olarak gençlik dilini tercih etme nedenlerini protesto amaçlı, kendilerini yetişkinlerden soyutlama, sahici/inandırıcı olma (gençlik trendlerinin bir parçası olmak için), kendi dilini/yeni sözcükler yaratma (neologism) gayreti, bildirişimsel ve ekonomik amaçlar (en az çaba ilkesi) ile açıklamaktadır. Çalışma bulguları Ehrmann'ın ifade ettiği nedenlerle benzerlik göstermektedir.

Dikkat çekici bir bulgu olarak erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla medya ve teknolojinin etkileri ile gençlik dili kullanımı ilişkilendirmeleridir. Üniversite öğrencilerinin de öngördükleri yaş aralığında (17-25) olmaları, kendi kullanım amaçlarının da bir göstergesi olabilir. Çukurova Üniversitesi'nde 393 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, öğrencilerin internet ortamındaki iletişimlerinde kullandıkları yazı dilinde birtakım kısaltmalar yaptıkları, klavyede ulaşılması zor olan bazı harfleri tercih etmedikleri, farklı dillerden sözcükleri, simgeleri ve Türkçe alfabede olmayan bazı harfleri kullandıkları belirtilmiştir (Öezen, 2010). Teknoloji ile yakından ilgilenen gençlerin teknolojinin sağladığı imkan ve zorlukların bireyin kolayı seçme ve en az çaba ilkesi nedeniyle kendi aralarında anlaşmak için bu dil değişkesini tercih etmelerine sebep olmuş olabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgulara göre öğrencilerin tüm sınıf düzeylerinde büyük çoğunluğunun Gençlik dili kullanımını Türkçeyi bozan ve tehdit oluşturan bir unsur olarak nitelendirmelerine rağmen kendilerinin de kullanıyor olması dikkat çekici bir bulgudur. Gençlik dilinin kullanımının farklı etkilerinin neler olabileceği sorusuna vermiş oldukları cevaplardan hareketle elde edilen bir diğer bulgu, bazı öğrencilerin, gençlik dilinin çevre ile iletişimini etkilediği, aile ve orta yaş üstü büyükler tarafından anlaşılmadıkları ve olumsuz tepkiler aldıklarını ifade etmeleridir. Dil gelişim evreleri, Dünyada gençlik diline bakış açısı gibi konularda yeterince bilgi sahibi olmayan gençler; gençlik dili kullanımı esnasında karşılaştıkları olumsuz tutumlar, sosyalleşme sürecinde “yetişkinlerin daha iyi bilmesi” ve toplumsal kabul beklentisi gibi nedenlerle, kullanmaktan hoşlandıkları halde, toplumda istenmeyen ve kabul görmeyen bir davranışı yaptıklarını düşünmeleri sebebiyle kendi kendilerini yargulamakta ve suçluluk duygusu yaşamaktadırlar. Gençlerin bu paternalist algıyla hareket etmeleri yerine gençlik dilinin, dilin doğal bir görünümü/değişkesi olduğu, bireyin dengeli bir dil gelişimi açısından önemli olduğu bilinci aşılmalı, bu dili kullanırken suçluluk psikolojisine yenik düşmemeleri ve özgüvenle bu dili kullanmalarına ortam ve imkân sağlanmalıdır. Bourdieu bireyin toplumsal davranışlarını toplumsal yapılarla zihinsel yapılar arasındaki bağ ile açıklamakta; dış gerçekliğe ilişkin zorlamaların etkisiyle, toplumsal çevre gereğini içselleştirdiğinde zihinsel yapılar ile toplumsal yapılar arasında bir örtüşme ortaya çıktığını ve bu örtüşmenin toplumsal hiyerarşilerin sürdürülebilmesini sağladığını ifade etmektedir (Wacquant, 2003). Türkçe bölümü öğrencilerinin “gençler dili bozuyor”, “gençlik dili Türkçe için bir tehdittir” görüşlerini ileri sürmelerine rağmen, bu dili kullanıyor olmaları bu tezi desteklemektedir.

Ehrmann (2006)’a göre gençliğin kullandığı dil ne dili bozmaktadır ne de dil için bir tehdit oluşturmaktadır. Bu dil değişkesi daha çok yaratıcı deneysel ve sürekli değişen yapısıyla toplumun sosyokültürel değişiminin dile yansıma biçimidir.

3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında gençlik dili kullanımını tehdit olarak görmek bir yana bir zenginlik olarak nitelendirmeleri 1. ve 2. sınıflara göre önemli bir bulgu olarak görülmektedir. Bunun nedeni ise dil değişkeleri ile ilgili farklı bakış açılarını da dikkate almalarına olanak sağlayabilecek içeriği ile dilbilim, dünya edebiyatı gibi dersleri almış olmaları ilişkilendirilebilir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin belirtmiş olduğu etkiler arasında okumakta oldukları bölüm ve sorumlulukları ile ilişkili olarak gençlik dili kullanan Türkçe eğitimi bölüm öğrencilerinin arkadaşları tarafından uyarılması önemli bir bulgu olarak görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile ilişkili olarak Araştırma sonucunda elde edilen bir başka bulgu da Türkçe bölümü öğrencilerinin gençlik dili kullanımına yönelik getirmiş oldukları önerilerdir.

1. ve 2. sınıf öğrencileri tarafından en çok dile getirilen öneri, ölçünlü Türkçenin kullanımına yönelik eğitimlerin verilmesi gereği iken, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin en çok ifade ettiği öneri, geçilmesi gereken bir evre olduğu için doğal seyrine bırakılması gerektiğidir.

Araştırma bulguları arasında gençlik dilini kullananların uyarılması, gençlik dilinin taklit edilmesi ve yasaklanması ayrıca doğru kullanımların ödüllendirilmesi gibi bulgulara da rastlanmıştır.

Bireyler (gençler) hazır olmadıkları bir evrede ölçüt dile uymak için aşırı dikkat sarf ederlerse hata yapma olasılıkları artar, böylece oluşan güvensizlik de aşırı düzeltme

olgusunu doğurur (Kıran & Kıran, 2010). Ancak Huber'e göre gençlerin sürekli gençlik diline maruz kalmaları ve kullanmaları da sakıncalıdır. Bu dil değişkesini sürekli kullanmak onları dar düzgülü yapar (Huber, 2008)

Bulgular arasında gençlik dilinin desteklenmesi gerektiğini söyleyen öğrenciler de vardır. Bu tür uygulamaların varlığı alanyazında yer bulmaktadır. Örneğin; Saksonya Anhalt Eyaletinde 2004 yılında gençlik dili ders programlarında yerini almıştır. Gerekçe olarak da aşağıdaki kazanımlardan söz edilmektedir:

1. Öğrenciler gençlik dili ile ölçünlü dil arasındaki farklılıkları ayırt edebilmelidirler.
2. Öğrenciler alıştırmalarla iki dil değişkesine sahip olduklarını ve bildirişim ortamına göre bu değişkeleri kullandıklarını fark etmelidirler.
3. Her dil değişkesini bilinçli bir şekilde kullanmayı öğrenmelidirler.
4. Gençlik değişkesine ait yapıları ölçünlü dile, ölçünlü dilden gençlik değişkesine aktarım yapabilmelidirler.
5. Hangi bağlamda hangi değişkenin doğru olduğuna karar verebilme yeterliliği kazanmalıdırlar.
6. Gençlik değişkesi ile ölçünlü dilin özelliklerini ayırt edebilmeliler.
7. Ölçünlü dilin ortak bir bildirişim için vazgeçilmezliğini kavramalıdır (www.rahmenbedingungen.bildung-isa.de)

Yabancı dil öğretimine dayanak noktası bağlamında Avrupa Konseyinin (Holec, Little, Richterich, 1996)'in dil politikaları irdelendiğinde de, bir ülkenin resmî ya da ölçünlü dilini yabancı dil olarak öğretirken söz konusu dilin lehçeleri, şiveleri, bölgesel ağızları, varoş/sokak dili, sosyete dili, gençlerin kullandıkları dil, internet ya da sosyal medya dili gibi farklı dil kesitlerinin öğretimine de yer verilmesi uygun görülmektedir. İlkokul ve ortaokulda izlenen programlarda bir toplumun kullandığı ölçünlü dilin öğretimine yer verile de lise döneminden itibaren ölçünlü dilin dışındaki dil kesitleri de öğrencilere verilebilir. Üniversitelerin yabancı dil bölümlerinde ise 'özel alan dili' gibi farklı alanların ve 'toplumdilbilim' çerçevesinde farklı toplumsal kesimlerin kullandıkları dil kesitlerinin öğretimine yer verilmesi yararlı olacaktır. Böylece uluslararası ortak kültür yaratılmaya çalışılırken, bu ortak kültürün parçaları olarak dilbilimsel ve kültürel açıdan sadece ulusal düzeyde değil, aynı ulusun farklı toplumsal katmanları düzeyinde çeşitlilik de ortak yaşamda yer alacaktır. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde çok dillilik ve çok kültürlülük uluslararası ve ulusal düzeyde kültürlerarası iletişim ve etkileşime olanak sağlayacaktır.(Günday, 2013)

Öneriler

Gençlik dilinin dil üzerinde bir tehdit gibi görülmesi yerine bu dil değişkesinin geçmişten günümüze kadar hemen hemen tüm toplumlarda rastlanıldığı gerçeğinden hareketle gençlerin dili yanlış kullanma duygusuyla yüzleşmeleri ve çatışmalar yaşamamasının önüne geçebilmek için farkındalık yaratılmalıdır. Dil gelişiminin bir evresinde ortaya çıkan ve ergenlik sivilceleri gibi kaybolan bu dil değişkesi Türkçe öğretiminde yeterince irdelenmediği gibi derslerde ve ders kitaplarında da yer almamaktadır. Bireylerin konuşma dilinde kullandığı bu dil değişkesi yok sayılmaktadır. Sağlıklı bir dil gelişimi açısından bir dil evresi tamamlanmadan diğerine geçilmediği kabul görse de özellikle çocukluktan yetişkinliğe doğru evrimlenme sürecinde oluşan gençlik dili bir an önce terk edilmesi gereken bir dil değişkesi olarak ele alınmaktadır. Tüm doğal dillerde gözlemlenen bu olgu, sanki sadece Türk gençlerinde bir özenti sonucu ortaya çıkıyormuş gibi değerlendirilmektedir. Oysaki bu süreç çocuğun çocuk olmadığını gösterme, yetişkinler gibi konuşmak istememesi, dili ve dilin sınırlarını keşfetme evresidir. Bireyin dil gelişimi

sürecinde geçirdiği gençlik dili diye adlandırılan bu dönemin öğretmenler tarafından bilinmesi ve Türkçenin bir görünümü olduğu dikkatlerden kaçmamalıdır. Çünkü, yaşa bağlı dil değişimleri bireyin dil kullanımı açısından işlevsel olma özelliğini de içinde barındırmaktadır. Bu özelliği ile gençlik dilinin özellikleri, ortaya çıkış sebepleri, yeni medyaların sözlü dile ve yazılı dile etkileri Türkçe derslerinde yansız bir şekilde ele alınmalı; öğrencilere geçirdikleri bu evrenin dil gelişimlerinin doğal bir boyutu olduğu, dil değişimi daha çok yaratıcı deneysel ve sürekli değişen yapıyla toplumun sosyokültürel değişiminin dile yansıma biçimi olarak dilin sınırlarının keşfine yaradığı, ayrıca süreç içinde bu dili terk edecekleri aktarılmalıdır.

Gençlerin kendi aralarında oluşturduğu sözler topluluğu olarak tanımlanabilen gençlik dili bu özelliği ile gençlik dilinin özellikleri, ortaya çıkış sebepleri, yeni medyaların sözlü dile ve yazılı dile etkileri Türkçe derslerinde yansız bir şekilde ele alınmalıdır. Ayrıca bu değişimle yetişkinlerin dili ve ölçünlü dil arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ders kitaplarında yer alabilir ve işlevsellik açısından tartışılabilir. Yeni yaklaşımlara göre gençlik dili nedir sorusundan daha çok gençlik dili içeriklerine odaklanılmalıdır.

Kaynakça

- Akkoyunlu, B., Yılmaz Soylu, M. (2011). A Qualitative Study on Online Social Networks and Language Mistakes. *İlköğretim Online*, 10 (2), 441-453
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Asutay, H. (2001). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (2).
- Baran, A. G. : (2013). Genç ve Gençlik: Sosyolojik Bakış. *Gençlik araştırmaları dergisi*. 1(1), 6-25.
- Chambers, J. (1995). Sociolinguistic theory: Linguistic variation and its social significance. Oxford and Cambridge, Blackwell.
- Christmann, P. (2004). Möglichkeiten und Grenzen der Verwendung von Dialekt und Jugendsprache in liturgischen Feiern, GRIN Verlag, Norderstedt.
- Çağatay, N. (1986). "Gençliğin Eğitimi". İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları
- Ehrmann, H.(2006). Jugendsprache und Dialekt: Regionalismen im Sprachgebrauch von Jugendlichen, München, Beck'sche Reihe.
- Esgin, A. (1999). Gençlik Siyaset İlişkisinin Niteliği: Üniversite Gençliğinin Siyasal Yönelim ve Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Cumhuriyet Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. Sivas.
- Günday, R.(2013). Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük Bağlamında Yabancı Dil Öğretimine Toplumdilsel Yaklaşım. *Turkish Studies* . 8 (10),3-13.
- Henne, H. (1980). Jugendsprache und Jugendgespräche, in: Dialogforschung, hrsg. v. Peter Schröder u. Hugo Steger, (= Jahrbuch des Instituts für Deutsche Sprache; 1980/ Sprache der Gegenwart, Bd. 54), Düsseldorf 1981, S. 373.

- Holec, H., Little, D., & Richterich, R. (1996). Strategies in language learning and use. *Strasbourg: Council of Europe*.
- Huber, E. (2008) Dilbilime Giriş. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, A. S. (2011). Dilbilim Sözlüğü. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Kıran, Z. ve Kıran, A. (2010). Dilbilime Giriş. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kırık, A. M. (2012) Sosyal Medyada Gençlerin Dili Kullanımı ve Yozlaşma Problemi. International Symposium on Language and Communication: Research Trends and Challenges (ISLC) Proceedings Book. 1017 – 1030.
- Kongar, E. (2003). Yozlaşan medya ve yozlaşan Türkçe. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Küçük, S. (2007). Dil Kirliliğinin Dilimize Yansımaları. Dil ve Edebiyat Dergisi, XCI (669).
- Löffler, H.(2005). Germanistische Soziolinguistik. Berlin, erich Schmidt Verlag.
- Merriam, B. Sharan (2013). Nitel Araştırma Desen Ve Uygulama İçin Bir Rehber. (Çeviri Edit.: Selahattin Turan), Ankara: Nobel Akademi.
- Özezen, Muna Yüceol (2010). "Türkçenin Ağ Ortamındaki Yazımı ve Bunun Ses Bilimsel Yapıyla Bağlantıları". *bilig* 53: 233-256.
- Poloma, M. (1979). Contemporary Sociological Theory, New York: MacMillan Pub. Co. Inc.
- Saksonya Anhalt Eyaleti gençlik dili ders programı (2004). www.rahmenrichtlinien.bildung-lsa.de adresinden 10.02.2017 tarihinde alınmıştır.
- Strangl, K. (1996). Was ist Jugend?: Soziologische, rechtliche und histortische Einordnung, GRIN Verlag, Norderstedt
- Toklu, O. (2011). Dilbilime Giriş. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tosun, C. (2005). Dil Zenginliği, Yozlaşma ve Türkçe, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(2), 136 – 154.
- Vardar, B. (1998). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Abc Kitabevi.
- Wacquant, Loic J.D. (2003). "Giriş." Düşünümsel Antropoloji İçin Cevaplar. P. Bourdieu ve L.J.D. Wacquant (der.). Nazlı Ökten (çev.) içinde. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1986). "Gençliğin Eğitimi". İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları